

Participatieraad Haarlem

Aan het college van Burgemeester en Wethouders van Haarlem

Datum 24-05-2023
Ons kenmerk 2023/07
Contactpersoon Ingrid van Tienhoven
Telefoonnummer 06-28520648
E-mail ivtienhoven@haarlem.nl
Kopie Ester de Ruijter, Addy van der Sluijs

Onderwerp Ongevraagd Advies Financieel Misbruik bij Ouderen

Aanleiding voor dit ongevroegde advies

Op 25 februari 2021 behandelde het televisieprogramma Zembla het onderwerp Financieel Misbruik Ouderen (hierna FMO). In die uitzending kwam naar voren dat FMO een groeiend probleem is waarmee veel oudere inwoners van Nederland te maken hebben. FMO is een specifieke vorm van ouderenmishandeling en betreft het ongeoorloofd gebruik van bezittingen van een oudere. Diefstal van geld of sieraden, pinpasfraude, misbruik van machtigingen en gedwongen testamentwijziging zijn voorbeelden van financieel misbruik. Meer informatie over FMO is te vinden op <https://www.aanpak-ouderenmishandeling.nl/financieel-misbruik>. Volgens Zembla is het een probleem dat veel groter is dan zichtbaar is en gemeld wordt.

De Participatieraad vroeg zich af of FMO ook in Haarlem een serieus probleem is en of daar voldoende aandacht voor is in het sociale beleid en in contacten met ouderen. Om zicht te krijgen op de situatie in Haarlem heeft de Participatieraad onderzoek gedaan, informatie opgezocht, gesprekken gevoerd met diverse organisaties en een netwerkbijeenkomst georganiseerd. Het doel van deze sessie was om het probleem FMO bespreekbaar te maken en om af te tasten hoe belangrijk en (on)bekend FMO in Haarlem is. Bij deze sessie waren vertegenwoordigers aanwezig van veel uiteenlopende organisaties die met FMO geconfronteerd worden. De informatie die daarmee werd verzameld is meegenomen in dit advies.

Uitgebreide onderliggende informatie over onze bronnen bij de totstandkoming van dit advies en het verslag van de netwerkbijeenkomst is beschikbaar en kan worden gedeeld indien gewenst.

De Participatieraad biedt bij deze haar advies FMO aan en spreekt daarmee de wens uit dat dit bij de gemeente Haarlem zal leiden tot het bekend en meer zichtbaar worden van FMO en dat het beleid daarop wordt aangepast.

Participatieraad Haarlem

Achtergrond

In Nederland wonen ongeveer 3,5 miljoen mensen van 65+. Volgens Veilig Thuis worden er landelijk ongeveer 30.000 gevallen van FMO gemeld. Volgens meerdere landelijke onderzoeken hebben 0,85%-2% van de 65-plussers met FMO te maken. In Haarlem zou het dan gaan om tenminste $(0,85\%-2\%) \times 29.000$ 65-plussers = 247-580 ouderen. Dat is volgens Veilig Thuis slechts een topje van de ijsberg.

Het landelijk ouderenbeleid is erop gericht om ouderen zo lang mogelijk zelfstandig thuis te laten wonen. We verwachten ook in Haarlem een toename te zien van ouderen die zelfstandig blijven wonen en dat daardoor het aantal ouderen dat met FMO te maken krijgt, zal stijgen.

In de Regiovisie "Verbinden en versterken in de aanpak van huiselijk geweld 2020-2024" die ten grondslag ligt aan de aanpak in Haarlem wordt nauwelijks geschreven over ouderen mishandeling in het algemeen.

Uit de door de Participatieraad georganiseerde netwerkbijeenkomst sessie kwam naar voren dat het onderwerp FMO leeft onder betrokken professionals en organisaties die met ouderen en financiën te maken hebben en een serieus probleem is waar aandacht aan geschonken moet worden. Tegelijkertijd bleek ook dat FMO in het algemeen nog onvoldoende bekend is bij de gemeente en in de Haarlemse gemeenschap in het algemeen.

Op grond van alle verzamelde informatie komt de PR tot de volgende conclusies.

- FMO moet meer onderzocht worden en meer bekendheid krijgen;
- Vrijwilligers en professionals die met ouderen werken zouden getraind moeten worden in het herkennen van signalen van financieel misbruik;
- Vrijwilligers en professionals zouden moeten weten waar ze terecht kunnen als ze FMO vermoeden;
- Samenwerking tussen verschillende partijen en organisaties is zeer gewenst, gedacht wordt aan een alliantie Financieel Veilig Ouder Worden.

Advies

Gegeven het bovenstaande adviseert De Participatieraad de gemeente:

- 1) Om zich te laten informeren over FMO door partijen met ervaring, zoals de politie en Veilig Thuis;
- 2) Om te laten onderzoeken op welke schaal en in welke vorm ouderen in Haarlem te maken hebben met financieel misbruik;
- 3) Op basis van het onder 2 genoemde onderzoek beleid te ontwikkelen dat structureel wordt ingebed in het bestuur (inclusief (financiële) middelen en mensen);

Participatieraad Haarlem

4) Werk te maken van scholing, voorlichting en preventie en daarbij over te gaan tot concrete acties: voorlichtings- en bewustwordings-campagnes, methodiek en structuur voor (vroeg)signalering, meldpunt, hulp en ondersteuning bij oplossen concrete cases;

5) Te overwegen of een alliantie Veilig Financieel Ouder worden door de gemeente gestimuleerd kan worden, waarbij gebruik gemaakt kan worden van ervaringen in andere gemeenten, zoals Zaanstad. Daarbij is van belang dat mede-en samenwerking tussen gemeente en organisaties in een (intentie) verklaring wordt opgenomen.

Wij kijken met belangstelling uit naar uw reactie op dit advies.

Met vriendelijke groet,
Alex de Groot,

Voorzitter Participatieraad